

ΑΠΟΨΗ

Η τοξική συζήτηση
εξόδου από το ευρώ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ*

«Έχουν παραφρονήσει;» αναρωτιόταν σοβαρός αναλυτής, για την ατέλειωτη λιτανεία δηλώσεων περί εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ. Δεν είναι μόνο οι αμέτρητοι πολιτικοί παράγοντες από τον ευρώ-Βορρά. Είναι και οι αναπόφευκτοι οικονομολόγοι, που πιθανολογούν έξοδο μέσα στο 2013.

Πώς γίνεται να παραμένει ισχυρό ένα τόσο ολέθριο σενάριο, που καμιά πλευρά (Ευρωζώνη ή Ελλάδα) δεν θα είχε λόγους να επιθυμεί;

Για την Ελλάδα, η έξοδος θα ήταν προφανώς καταστροφή. Αλλά και για την Ευρωζώνη, μια έξοδος της Ελλάδας θα σήμαινε κατακλυσμό. Θα την οδηγούσε σε αναγκαστική χρεοκοπία, επιβαρύνοντας τους Ευρωπαίους πολίτες. Θα προσλαμβάνόταν ως αρχή διάλυσης του ευρώ. Θα σήμαινε χάος στην ευρωπαϊκή και διεθνή οικονομία. Θα προκαλούσε πανικό καταθετών στην περιφέρεια. Θα οδηγούσε σε ελέγχους στις κινήσεις κεφαλαίων, ανατρέποντας τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και τις ροές εμπορίου.

Θα ακολουθούσε ατέλειωτη σπέκουλα για το ποια χώρα θα είναι η επόμενη – και οι προβολείς θα έπεφταν στην Ιταλία. Τα αλληπάλληλα στοιχήματα εξόδου θα λειτουργούσαν ως αυτεκπληρούμενη προφητεία. Σε κλίμα φόβου, οι επενδυτές θα εγκατέλειπαν όχι μόνο την περιφέρεια αλλά την ίδια την Ευρωζώνη, που θα βυθιζόταν στην ύφεση. Ορισμένοι κοστολογούν τις άμεσες οικονομικές επιπτώσεις πάνω από 1 τρις. ευρώ.

Λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές επιπτώσεις, μια έξοδος/εξώθηση της Ελλάδας θα συνιστούσε πράγματι παραφροσύνη. Τότε γιατί θεωρείται τόσο πιθανή; Διότι, δυστυχώς, τα επιχειρήματα της άλλης πλευράς εμφανίζονται πολύ ισχυρά. Η Ελλάδα εμφανίζεται ως η χώρα που αδυνατεί να ορθοποδήσει.

«Η Ελλάδα δεν διορθώνεται»

Αντιθέτως, η κρίση της βαθαίνει και εντείνει την αποσταθεροποίηση του ευρώ. «Η Ελλάδα δεν διορθώνεται, έχει τεράστια διαρθρωτικά προβλήματα, το κράτος δεν λειτουργεί, η πολιτική τάξη είναι διαιρεμένη, η Αριστερά απειλεί να έρθει και να τα ανατρέψει όλα». «Οι πολιτικοί σας δεν μπορούν και η κοινωνία σας δεν θέλει».

Πέρα από τα δημοφιλή (και όχι πάντα αληθή) στερεότυπα, υπάρχουν οι δεδομένοι ευρωπαϊκοί συσχετισμοί. Η γερμανική κυβέρνηση εμφανίζεται έτοιμη να προχωρήσει στα επόμενα μεγάλα βήματα ενοποίησης στο ευρώ, ακόμα και αν απαιτήσει αναθεώρηση του γερμανικού συντάγματος.

Η αντιμετώπιση της κρίσης σε Ιταλία και Ισπανία θα απαιτήσει τεράστιου κόστους παραχωρήσεις και ανάληψη χρέους και κινδύνων από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και την ΕΚΤ. Πώς θα βαδίσει στη στενότερη ενοποίηση το ευρώ, χωρίς τη μεγαλύτερη δυνατή ομοιογένεια και συνοχή; Πώς θα βαδίσουν στις ε-

κλογές του 2013 οι Χριστιανοδημοκράτες και οι κομματικοί εταίροι τους έχοντας δεχθεί τη μετατροπή μιας νομισματικής ένωσης δημοσιονομικής πειθαρχίας σε ένωση μεταβίβασης πόρων και κοινής ανάληψης χρεών; Εάν αφεθεί η Ελλάδα να παραμείνει στο ευρώ, που «καταβρόχθισε τα μεγαλύτερα πακέτα βοήθειας και απέτυχε στους στόχους περισσότερο από κάθε άλλη», με ποια αξιοπιστία θα διεκδικηθεί από Ισπανία και Πορτογαλία η απαρέγκλιτη εφαρμογή των δικών τους προγραμμάτων προσαρμογής;

Η θυσία της Ιφιγένειας

Να πώς προσφέρεται η Ελλάδα για έμπρακτη επίδειξη τήρησης των συμφωνημένων: δώσαμε ευκαιρίες στους Έλληνες, απέτυχαν, δεν μπορούν να ακολουθήσουν, πρέπει να φύγουν. Μεγάλο το κόστος, αλλά εάν μείνουν, θα είναι μεγαλύ-

Για την Ελλάδα η έξοδος θα ήταν προφανής καταστροφή. Αλλά και για την Ευρωζώνη, μια έξοδος της Ελλάδας θα σήμαινε κατακλυσμό. Θα την οδηγούσε σε αναγκαστική χρεοκοπία, επιβαρύνοντας τους Ευρωπαίους πολίτες.

τερο. Ευκαιρία να διορθωθεί το λάθος, να επιβεβαιωθεί η αξιοπιστία κανόνων και δεσμεύσεων. Η θυσία της Ιφιγένειας. Θα ήταν οικονομικά αποσταθεροποιητική, θα ήταν όμως ίσως πολιτικά λυτρωτική για τις χώρες του ευρώ-Βορρά, θα ικανοποιούσε το θυμικό της κοινής γνώμης, θα έδινε πιθανόν στην καγκελάρια Μέρκελ τη δυνατότητα να διαπραγματευθεί τη δημοσιονομική, οικονομική, τραπεζική και πολιτική ένωση του ευρώ από θέσι αυξημένης πολιτικής ισχύος.

Εχουμε ξαναδεί παρόμοια σύγκρουση μεταξύ οικονομικής λογικής και πολιτικού βολонταρισμού, στη συμφωνία ίδρυσης της ΟΝΕ. Τότε, ο πολιτικός βολонταρισμός μιας ατελούς νομισματικής ένωσης επικράτησε, εις πείσμα των οικονομικών επιχειρημάτων ότι νομισματική χωρίς πραγματική οικονομική ένωση δεν είναι βιώσιμη.

Τι είναι αυτό που θα κρίνει τη σημερινή αναμέτρηση; Σε ό,τι μας αφορά, οι επιδόσεις της ελληνικής κυβέρνησης τους επόμενους κρίσιμους μήνες. Από την υιοθέτηση και άμεση εφαρμογή του προγράμματος θα κριθεί όχι μόνον η βελτίωση των όρων δανεισμού αλλά και η εξουδετέρωση της τοξικής επιχειρηματολογίας εξόδου από το ευρώ.

* Ο κ. Παγουλάτος είναι καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.